

การที่เราได้มาฟังธรรมทุกวัน ทั้งผู้แสดงธรรม เป็นอัมมเทสนามัย
ผู้ฟังธรรมได้อัมมสวนมัย เป็นการปฏิบัติธรรม
ทั้งหมดนี้เพื่อทำความเห็น ให้ตรง
ปรับทฤษฎีที่ไม่ตรงมาอย่างยาวนานในสังสารวัฏ มาปรับให้ตรง

มิจฉาทิฎฐิ

ความเห็นผิด ไม่ควรช่องเสฟ
องค์ธรรมได้แก่ ทิฎฐิเจตสิก เป็นสภาวะธรรมที่มีความเห็นผิด
ประกอบใน โลกทิฎฐิคตสัมปยุตต์

สัมมาทิฎฐิ

ความเห็นที่ถูกต้อง ควรช่องเสฟ องค์ธรรมได้แก่ ปัญญาเจตสิก

ทฤษฎีเป็นธรรมที่ควรละ ปัญญาเป็นธรรมที่ควรเจริญ

กัมมัตสกตาญาณ

ดวงตา ญาณที่ล่วงรู้ว่าสัตว์ทั้งหลายมีกรรมเป็นของของตน

กรรมบทสัมมาทิฎฐิ

ญาณที่เข้าใจในเรื่องของกรรมบทเป็นอย่างดี หรือเรียกว่า
กัมมัตสกตาสัมมาทิฎฐิ เป็นสัมมาทิฎฐิเบื้องต้น

วิปัสสนาสัมมาทิฎฐิ

เป็นสัมมาทิฎฐิที่เข้าไปเห็นรูปนามขั้น ๕ ตามความเป็นจริง

สัมมาทิฐิทุกระดับมีอยู่ในตัวเรา ต้องนำออกมาใช้ให้ได้

เช่นเดียวกัน มิจฉาทิฐิทุกระดับก็มีอยู่ในตัวเรา

ทิฐิวิสุทธิตี หรือนามรูปปริจเฉทญาณ
และกังขาวิตรณวิสุทธิตี หรือ ปัจจยปริคคหญาณ
เป็นสัมมาทิฐิระดับวิปัสสนาแล้ว

ในพระไตรปิฎกจะมีเพียง โลกียสัมมาทิฐิ และโลกุตตรสัมมาทิฐิ

กรรมเก่า

พูดถึงผลส่งไปถึงเหตุ
เรามีตาคือจักขุปสาท เป็นที่ตั้งของจักขุวิญญาณ เวทนา
สัญญา สังขาร รูปขันธ์ ที่ประชุมในทวารตา เป็นกรรม
เก่า เป็นผลของกรรมเก่าทั้งที่เป็นกุศลและอกุศลด้วย
ทางทวาร หู จมูก ลิ้น กาย ใจ (ภวังคจิต) ล้วนเป็นกรรม
เก่า

กรรมใหม่

กายกรรม วาจากรรม มโนกรรม โดยเฉพาะถูกขับเคลื่อน
ด้วยมโนกรรมที่มีเจตจำนง จงใจ และตั้งใจ เป็นแกน
หลัก เป็นกลุ่มนามธรรมทั้งหมดที่เป็นกุศลชวณะและ
อกุศลชวณะ

สภาวะที่ดับกรรม

นิพพาน

ปฏิบัติชอบปฏิบัติให้
ถึงความดับกรรม

อริยมรรค

ธรรมะของพระพุทธเจ้าทั้งหมด ประชุมรวมกันเป็นเรื่องอะไร

หันทะทานิ ภิกขเว อามันตะยามิ โว
วะยะธัมมา สังฆารธา
อัปปะมาเทนะ สัมปาเทตะ

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย
สังฆารทั้งหลายเป็นของไม่เที่ยง
ท่านทั้งหลายจงยังประโยชน์ตนและผู้อื่น ให้
ถึงพร้อมด้วยความไม่ประมาท

สังฆารทั้งหลายเป็นของไม่เที่ยง ทั้งที่มีใจครองและไม่มีใจครอง
ทรงตรัสบอกความจริง ส่องอรธถึงทุกข์ด้วย ถึงอนัตตาด้วย

สังฆารทั้งหลายไม่เที่ยง มีการเกิดขึ้นและมอันเสื่อมไปเป็นธรรมดา
อันนี้บอกไตรลักษณ์ บอกความจริง ทุกสังฆารเป็นแบบนี้หมดไม่ว่าจะเล็ก
หรือใหญ่ ไม่มีสังฆารใดเลยจะยืนยงมั่นคงจุลเสาระเนียด

การเข้าใจความจริงของโลกและชีวิตทำให้เราอยู่ได้อย่างไม่ทุกข์ใจ
ทฎฐิ ตัณหาปรารถนายึดถือโลกและชีวิตเป็นตามที่ยากให้เป็น ดิตสมมุติ ดิตบัญญัติ
มิจฉาทฎฐิ รับปรมัตถธรรมเป็นอารมณ์ได้ แต่รับแล้วไปเห็นผิด ไปยึดติดในปรมัตถธรรม

ในบรรดาธรรมะที่ชั่วร้ายทั้งหลายไม่มีอะไรเกินมิจฉาทฎฐิ เปรียบเหมือนสะเดา ขมทั้งกิ่ง
ก้าน ใบ กระจี ราก แม้ดินที่ปลูกก็ขม
เมื่อมิจฉาทฎฐิเกิดในกระแสชีวิตใด ก็ทำให้เวทนาเสียหาย สัญญาเสียหาย จิตเสียหาย
สังฆารธรรมต่างๆเสียหาย และผลกฐุปธรรมที่ขมเสียหายออกมาด้วย ทำนามธรรมและ
รูปธรรมวิบัติทั้งสิ้น

อับปรมาธรรม เป็นข้อสรุปรวมคำสอนของพระพุทธเจ้า

ท่านทั้งหลายจงยังประโยชน์ตนและผู้อื่นให้ถึง
พร้อมด้วยความไม่ประมาท
พระองค์ทรงบอกข้อปฏิบัติ

ทั้งหมดที่พระพุทธเจ้าประกาศหลักธรรมมาทั้งหมดมารวมที่
ความไม่ประมาท

สังวร = สติ

ระวังใจไม่ให้กำหนด ในอารมณ์อันเป็นที่ตั้งแห่งความกำหนด
ระวังใจไม่ให้ชัดเคือง ในอารมณ์อันเป็นที่ตั้งแห่งความชัดเคือง
ระวังใจไม่ให้มัวเมา ในอารมณ์อันเป็นที่ตั้งแห่งความมัวเมา
ระวังใจไม่ให้ลุ่มหลง ในอารมณ์อันเป็นที่ตั้งแห่งความลุ่มหลง

สังวร คือสติ ว่าโดยโพธิปักขิยธรรม

๑. สติ ในสติปัฏฐาน
๒. สตินทรีย์ อินทรีย์คือสติ
๓. สติพละ กำลังคือสติ
๔. สติสัมโพชฌงค์ องค์แห่งการตรัสรู้คือสติ
๕. สัมมาสติ ในอริยมรรค

ทำไมคำสอนของพระพุทธเจ้าจึงมาประชุมลงที่สติคือความ
ไม่ประมาท (อับปรมาธรรม)

สติสำคัญที่สุด เพราะถ้าขาดเสียซึ่งสติ ธรรมเหล่าอื่นจะเกิดขึ้นไม่ได้เลย

หากทำศีลให้เกิดขึ้นแล้วหยุดอยู่ที่ชื่อว่าประมาท
หากทำสมาธิให้เกิดขึ้นแล้วหยุดอยู่ที่ชื่อว่าประมาท
หากมีกัมมัฏสตาสัมมาทิฏฐิแล้วหยุดอยู่ที่ชื่อว่าประมาท
หากแม้เป็นพระโสดาบันไม่ชวนชวายเป็นต่อ ชื่อว่าประมาท

เมื่อบรรลุเป็นพระอรหันต์แล้วจึงจะเรียกว่าจบกิจแล้ว ชื่อว่าไม่ประมาทแล้ว

คำถาม นามรูปปริศนหสัมมาทิฏฐิ ละอติ โอฟาริกอัตตทิฏฐิเป็นการละแบบตทั้งคปทาน หรือ วิชัมภนปทาน คนที่ยังไม่ได้วิปัสสนาญาณจะละอติ โอฟาริกอัตตทิฏฐิได้หรือไม่ ปัญญาระดับ สุตตมยปัญญา จินตมยปัญญา สามารถละอติ โอฟาริกอัตตทิฏฐิได้หรือไม่

อติโอฟาริกอัตตทิฏฐิ

ความเห็นว่าเป็นอิตตาตวัตตนแบบ โอฟาร (ยั้ง) เห็นด้วยความเป็นเรา เป็น อิตตาตวัตตนของเรา เช่น
เห็นรูปเป็นเรา เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ ว่าเป็นเรา
เรามีรูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ
รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ อยู่ในเรา
เราอยู่ใน รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ

ปัญญาที่เข้าไปเห็นความจริง เป็นปัญญาระดับภาวนามยปัญญา เป็นทิฏฐิวิสุทธิ (นามรูปปริจเฉทญาณ หรือ นามรูปปริศนหสัมมาทิฏฐิ) เป็นสัมมาทิฏฐิเริ่มต้นของวิปัสสนาญาณ สามารถเข้าไปแยกกระแสชีวิต โดยแยกลักษณะของรูปขันธ์เป็นต้น เห็นการทำกิจของรูปขันธ์ อาการ ปรากฏของรูปขันธ์ จนสัตว์บุคคล ถูกละโดยตทั้งคปทาน

วิปัสสนาญาณตัวนี้เกิดขึ้นกับพระพุทธเจ้า ในปฐมยาม ที่พระพุทธเจ้า ทรงทำปุพเพนิวาสานุสสติญาณเกิดขึ้น เป็นปัญญาญาณที่เข้าไปทำ ทิฏฐิวิสุทธิ ความเห็นที่สะอาดบริสุทธิ์นับแต่ดวงไมโพธิพฤกษ์ เห็นรูป ขันธ์ เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ ของตนเองด้วยความเป็นรูปนาม ขันธ์ ๕ สัตว์อิตตาตวัตตนบุคคลถูกเพิก เป็นตทั้งค แต่เป็นวิปัสสนา ญาณ และไม่เพียงแต่เห็นปัจจุบัน ยังตามรู้รูปนามขันธ์ ๕ ในอดีตด้วย เจาะรู้เรื่องราวด้วยจากกำลังของอภิญญานำร่อง วิปัสสนาญาณที่เกิด ในมหาภูตญาณสัมปยุตต์ เจาะทะลุทะลวงไปทุกอณูภาพ จนถึงได้รับ พุทธพยากรณ์จากพระที่ปึงกรสัมมาสัมพุทธเจ้าแล้วโลกกลับมาถึง โฟธิบัลลังก์

ภาวนามยปัญญา ไม่ใช่สุตตมยปัญญา จินตมยปัญญา การฟังมาติด้วย การใคร่ครวญเหตุและผลด้วย ทำให้เกิดภาวนามยปัญญา เป็นการเห็นแบบประจักษ์ประจูดังเอาแก้วมณีมาวางบนฝ่ามือ การเห็นแบบนี้ อติโอฟาริกอัตตทิฏฐิ อย่างหยาบยังถูกละได้แบบตทั้งคปทาน วิปัสสนาญาณเกิดได้ต้องอาศัย กำลังของสติ สมาธิ กำลังของความเพียรที่ สร้างสรรค์ ที่มีฐานของสมาธิอุปปจาร หรืออปปนา

อัครตติภูมิ ๔ ระดับ	ถูกทำลายด้วย	สัมมาตติภูมิ ๕ ระดับ	การนำสณิมออกจากเหล็ก	
มิจฉาทิภูมิ (ทิฐิพิเศษ)	,,	กัมมัสสกคาสัมมาตติภูมิ	(๑) เหล็กที่มีสณิมเขละ	นำมาทุบ เคาะสณิม
อติโอฟาริกอัครตติภูมิ	,,	นามรูปปริคคหสัมมาตติภูมิ	(๒) เหล็กค้ำ	นำมาขูดด้วยผงหิน
โอฟาริกอัครตติภูมิ	,,	เหตุปัจจัยปริคคหสัมมาตติภูมิ	(๓) เหล็กขามั่วๆ	นำมาขูดด้วยผงหินให้ยิ่งขึ้น
สุขุมมอัครตติภูมิ	,,	วิปัสสนาญาณทัสสนสัมมาตติภูมิ	(๔) เหล็กขาม่อง มีสณิมในภายใน	นำมาใส่กระบอบคิน ใส่น้ำยา เผาไฟแล้วๆ
อติสุขุมมอัครตติภูมิ	,,	โลกุตตรมัคคผลสัมมาตติภูมิ	(๕) เหล็กกลาม่อง มีสณิมละเอียดภายใน	นำมาใส่กระบอบคิน ใส่น้ำยา เผาไฟ ๗ วัน ๗ คืน
กระแสนันท์ที่สะอาด บริสุทธิ			(๖) เหล็กตาย	สว่างไสว ตั้ง พระจันทร์วันเพ็ญ เมื่อนำมาผสมกับ น้ำผึ้ง น้ำอ้อย สามารถเป็นยารักษาโรคได้

ระดับสุดตมยปัญญา การฟัง

ระดับจินตมยปัญญา การใคร่ครวญเหตุและผล

สามารถละอติ โอฟาริกอัครตติภูมิได้เหมือนกัน แต่ยังไม่ประจักษ์

ถ้าระดับภาวนา คือนามรูปปริคคหญาณ จะเห็นจริงๆ เห็นแบบประจักษ์
ว่าคำว่าสัตว์บุคคล อตตาดัตตวนไม่มีจริงๆ

ปฏิจจนุปบาทปรากฏ หมายถึง กระแสชีวิตโดยความเป็นเหตุเป็นผล
ปรากฏต่อญาณปัญญา จึงละความสงสัยว่าชาติในอดีตเรามีไหมหนอ
หรือเราไม่มี ถ้าในอดีตเรามีเราเป็นอะไรมา หรือในอนาคตเราจะเป็นอย่างไร
ปัจจุบันเราเป็นใคร เรามีหรือไม่มี เป็นต้น

พอเข้าใจความจริงของชีวิตก็สามารถละความสงสัยทั้ง ๓ กาล คือ
วิจิกจฉนาก็ถูกละได้ ละมิจฉาทิภูมิ ๖๒ ได้ด้วยกำลังของกัขาวิตรณวิสุทธิ
(เหตุปัจจัยปริคคหสัมมาตติภูมิ)

สุขุมมอัตตทิกฺขณฺฐิ

วิปัสสนาญาณทัสสนสัมมาทิกฺขณฺฐิ
วิปัสสนาญาณเกิดแล้ว ยกขึ้นสู่ไตรลักษณ์ ไม่เที่ยง เป็นทุกข์
เป็นอนัตตา

สังเกตดูว่าวิปัสสนาญาณที่ท่านทรงแสดง กว่าจะเห็น
ไตรลักษณ์ต้องเห็นรูปนาม และเห็นเหตุปัจจัยของรูปนาม
ก่อนตามลำดับ

การจำว่าไม่เที่ยง และคิดว่าไม่เที่ยงโดยปัญญาญาณไม่
เกิด ไม่เป็นวิปัสสนาญาณ

ทิกฺขณฺฐิจะกลัวความจริง กลัวว่าถ้าไปเห็นด้วยความไม่เที่ยง
เป็นทุกข์ เป็นอนัตตาแล้วจะขัดแย้งกับความเห็นของ
ตนเอง จึงไม่ปรารถนาที่จะเห็นไตรลักษณ์ จึงเรียกว่าผู้มี
ทิกฺขณฺฐิไม่ปรารถนาเห็นพระอริยะ ไม่ปรารถนาเห็นธรรมะที่
พระอริยะเห็น เพราะรู้สึกว่าการทำลายอิตตาตัตตวน และรู้สึก
เป็นทุกข์มาก มันทนไม่ไหว

การเห็นว่าไม่มีอัตราตัวตน มันทำให้เสียเปรียบคนอื่นหรือไม่

แท้จริงแล้วเป็นการได้เปรียบไม่ใช่การเสียเปรียบ
เพราะเราจะรู้วิธีปฏิบัติต่อคนอื่น

คนที่เรียนรู้ความไม่เที่ยงเป็นทุกข์เป็นอนัตตา ด้วย
ตัณหา มานะ ทิฐิ แล้วนำไปแสวงหาผลประโยชน์
ด้วยตัณหา มานะ ทิฐินั้นไม่ถูกต้อง

ปัญญาไปปรับใช้ตัณหา มานะ ทิฐิ เพื่อจะได้
ประโยชน์ส่วนตน ดูเหมือนว่าได้ประโยชน์ แต่จริงๆ
แล้วเสียประโยชน์เพราะตนเองเสียหาย เป็นทาส
ของตัณหา มานะ ทิฐิ
เพราะพัฒนาปัญญาไม่พอ ต้องให้ปัญญามีพลังมี
อานุภาพ มาจัดการตัณหา มานะ ทิฐิ ที่เกิดขึ้นใน
กระแสชีวิตของตน ไม่ใช่เป็นเพียงทาสรับใช้

คำถาม เวลาเราเห็นคนที่มีทิวทัศน์แรง เราควรวางท่าที่ทางใจอย่างไร

ตรวจสอบศีลของเรา

กระตุ้นปาดิโมกข์สังวรศีลให้เกิดขึ้นมา

ไม่ว่าจะเจอสถานการณ์ใดๆ เราจะทำกายกรรม วจีกรรม การดำเนินชีวิตให้ตั้งมั่นด้วยดี ไม่กระจัดกระจาย

จะทำสติสังวรให้เกิดขึ้น ไม่ให้เชื่อมิจจาทิวทัศน์ไหลเข้ามาสู่การเห็น การได้ยินหรือการมีปฏิสัมพันธ์

จะทำขันติสังวรให้เกิดขึ้น จะทนตั้งมั่นไม่หวั่นไหวไม่วูบวาบต่อพฤติกรรมของเขา ไม่ว่าจะเขาจะชม หรือด่า หรือประทุษร้าย

จะมีวิริยสังวร เพียรพยายามละบาปเก่าทุกจริตเก่า บาปใหม่ทุกจริตใหม่ที่เราเห็น ได้ยิน จะไม่ขึ้นชม ไม่มีพฤติกรรมตามเขา เพียรพัฒนากุศล มีศีลเป็นต้นให้ตั้งขึ้นหนุนเนื่อง ทั้งสติสังวร วิริยสังวร ญาณสังวรเป็นต้น

ให้มีญาณสังวร คือปัญญามาทันต่อสถานการณ์